Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

18.06.2024

MIG-2417942
00.03.00
MIGDno-2024-1586

Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan 13.6. lähettämä lisäselvityspyyntö

Maahanmuuttoviraston vastaus hallintovaliokunnalle

Eduskunnan hallintovaliokunta pyysi 13.6.2024 kirjallista lisäselvitystä Maahanmuuttovirastolta hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 26/2024 vp). Maahanmuuttovirastoa pyydettiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: Onko esityksen mukainen ulkomaalaislain 131 §:n perusteella otettujen henkilötietojen luovuttaminen esityksen mukaisessa laajuudessaan riittävä? Tulevatko kaikki kuulutettavat henkilöt automaattisesti syötettyä poliisin tietojärjestelmästä kuulutuksiin? Miten teidän käsityksenne mukaan ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä olevat kaikki tunnisteet olisivat SIS-asetuksissa tarkoitetulla tavalla saatavilla ja siten lisättävissä kuulutuksiin? Olisiko poliisin/maahanmuuttoviraston näkökulmasta lisäarvoa siitä, jos ulkomaalaislain 131 §:n nojalla poliisin rekisteriin tallentamien tietojen lisäksi voisi luovuttaa myös ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla oleskelulupakorttia varten otettuja biometrisiä tietoja käytettäväksi SIS-järjestelmään tallennettaviin kuulutuksiin? Millaisia lainmuutoksia ja muita toimia se teidän näkemyksenne mukaan vaatisi? Hallintovaliokunta pyysi toimittamaan lisäselvityksen hallintovaliokunnan sähköpostiin (HaV@eduskunta.fi) viimeistään tiistaina 18.6.2024 klo 10.00 mennessä.

Vastaus lisäselvityspyyntöön

Maahanmuuttovirasto katsoo, että ulkomaalaislain 131 §:n perusteella otettujen henkilötietojen luovuttaminen esityksen mukaisessa laajuudessaan on riittävä. Maahanmuuttovirasto toteaa kuitenkin, että henkilötietojen luovutusmahdollisuus olisi tarpeellista ulottaa myös ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla otettuihin biometrisiin tietoihin silloin, kun kysymys on sormenjälkien vertailusta henkilöllisyyden selvittämiseksi. Poliisi pyytää toistuvasti Maahanmuuttovirastolta sormenjälkiä luovutettavaksi ulkomaan viranomaisille henkilöllisyyden selvittämistä varten tilanteissa, joissa poliisilla ei enää ole henkilön sormenjälkiä. Sormenjälkiä ei kuitenkaan voida luovuttaa poliisille tätä tarkoitusta varten, koska laki ei mahdollista ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla otettujen sormenjälkien käyttämistä tähän tarkoitukseen. Lisäksi Maahanmuuttovirasto saa vihjeitä siitä, että henkilö esiintyy toisessa Schengen-valtiossa eri henkilöllisyydellä tai on syyllistynyt rikoksiin toisessa Schengen-valtiossa, muttei näistä tiedoista voida varmistua, koska

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

Maahanmuuttovirasto ei voi luovuttaa ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla otettuja biometrisia tunnisteita toiseen Schengen-valtioon eikä siten sormenjälkiä voida vertailla. Siten Maahanmuuttovirasto katsoo, että lakia tulisi muuttaa sitten, että ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla otettuja biometrisia tunnisteita voitaisiin käyttää henkilöllisyyden varmistamiseksi erityisesti edellä kuvatuissa tapauksissa.

Maahanmuuttovirastolla ei ole tietoa siitä, tulevatko kaikki kuulutettavat henkilöt automaattisesti syötettyä poliisin tietojärjestelmästä kuulutuksiin.

Tunnisteiden saatavuudesta ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä SIS-asetuksissa tarkoitetulla tavalla Maahanmuuttovirasto toteaa, ettei asetuksissa ole määritelty, mitä tietojen saatavilla oleminen tarkoittaa tässä yhteydessä. Maahanmuuttoviraston käsityksen mukaan tiedot ovat saatavilla, jos lainsäädäntö mahdollistaa niiden luovuttamisen SIS-järjestelmään. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artikla edellyttää, että henkilötietojen käsittelyn on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten. Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohta edellyttää, että henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten. Henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 10 §:ssä säädetään ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla otettujen sormenjälkien käyttötarkoituksesta. Kyseisessä pykälässä eikä muuallakaan laissa ei säädetä siitä, että ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla otettujen sormenjälkien voitaisiin käyttää SIS-kuulutuksissa. Siten Maahanmuuttovirasto katsoo hallituksen esityksen eduskunnalle Schengenin tietojärjestelmän käyttöä koskevia asetuksia täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 35/2021 vp) tavoin, ettei käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyä koskeva välttämättömyysvaatimus huomioiden ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tallennettuja biometrisia tietoja voida tallentaa SIS-järjestelmään.

Kysymykseen siitä, olisiko Maahanmuuttoviraston näkökulmasta lisäarvoa siitä, jos ulkomaalaislain 131 §:n nojalla poliisin rekisteriin tallentamien tietojen lisäksi voisi luovuttaa myös ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla oleskelulupakorttia varten otettuja biometrisiä tietoja käytettäväksi SIS-järjestelmään tallennettaviin kuulutuksiin, Maahanmuuttovirasto toteaa, että lisäarvoa olisi. Tällöin olisi keinoja varmistaa, että SIS-kuulutukset toimivat tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin myös niissä tilanteissa, joissa poliisi tai rajatarkastusviranomainen ei ole kerännyt ulkomaalaiselta ulkomaalaislain 131 §:n perusteella sormenjälkiä, voitaisiin sormenjäljet liittää SIS-kuulutuksiin. Tällöin voitaisiin paremmin varmistaa, että palauttamispäätöksessä asetettua paluuvelvoitetta on noudatettu ja tukea palauttamispäätösten täytäntöönpanoa sekä estää maahantulokieltoon määrätyn henkilön paluun Schengen-alueelle. Jos kaikilta henkilöiltä ei tallenneta sormenjälkiä palauttamista koskevaan kuulutukseen SIS-järjestelmään, ei muilla Schengen-valtiolla ole mahdollisuutta varmistua siitä, onko kyseiselle henkilölle tehty Suomessa maastapoistamispäätös, koska vain sormenjälkien avulla voidaan täysin luotettavasti varmistua henkilöllisyydestä. Kaikilla ulkomaalaisilla, joille maastapoistamispäätös ja siten myös palauttamista koskeva kuulutus tehdään, ei ole matkustusasiakirjaa ja osalla matkustusasiakirjaan on merkitty väärät henkilötiedot. Siten pelkästään matkustusasiakirjan henkilötiedoilla ei voida välttämättä varmistua

henkilöllisyydestä. Sormenjälkien vertailu eri valtioiden tietojen välillä voi siten olla ainoa keino varmistua henkilöllisyydestä.

Jotta voitaisiin luovuttaa myös ulkomaalaislain 60 d §:n nojalla oleskelulupakorttia varten otettuja biometrisiä tietoja käytettäväksi SIS-järjestelmään tallennettaviin kuulutuksiin, tulisi lainsäädäntöä muuttaa. Maahanmuuttovirasto katsoo, että henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 10 §:ssä säädettyä sormenjälkien käyttötarkoitusta tulisi tältä osin laajentaa. Sääntelyn tulisi olla riittävän tarkkarajaista siten, että on tarkasti määritelty, missä tarkoituksissa ja mille tahoille tietoja saa luovuttaa ja milloin tietojen luovuttaminen on välttämätöntä. Ulkomaalaislain 60 d §:ssä olisi syytä olla viitata siihen, että sormenjälkien käytöstä muuhun kuin oleskelukorttia varten säädetään henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 10 §:ssä. Ehdotettu muutos vaatisi myös järjestelmäkehitystä ulkomaalaisasioiden käsittelyjärjestelmässä ja sen liittymissä.

Ylijohtaja Ilkka Haahtela

Erityisasiantuntija Siiri Veijonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 18.06.2024 klo 10:10. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi Sisäministeriön maahanmuutto-osasto, Maahanmuuttoviraston lupa- ja kansalaisuusosaston johtaja, kansainvälisen suojelun osaston johtaja, prosessinomistajat, oikeuspäälliköt, johtavat asiantuntijat, tietosuojavastaava, lainsäädäntöhankkeiden koordinaattori